

"Αργής Κόρακας

Νεο-Ελληνική Γραμμάτις 20 Απριλίου 1940

"Έχω ακόμη άκοπο μπρός στο γραφείο μου το τελευταίο του βιβλίου, που από το κρεβάτι της άρρωστίας του έδωσε την παραγγελία να μου στείλουν, με μία φροντίδα συγκινητική, ενώ χαροπάλευε και βασανιζόταν από μία νόσον άνιση και επίπονη — καρκίνο του στομάχου — τον ώραίο τόμο των μεταφράσεων βουλγαρικών διηγημάτων, που κυκλοφόρησε τις τελευταίες μέρες. Και ήταν, φαίνεται, μοιραίο, προτού άσχοληθώ μ' αυτό το βιβλίο, να γράψω για τόν ίδιο το μεταφραστή του, που, από την περασμένη Τρίτη, δεν βρίσκεται ανάμεσά μας. Ο λογοτέχνης "Αργής Κόρακας, ο ποιητής, ο διηγηματογράφος, ο μυθιστοριογράφος, ο μεταφραστής της βουλγαρικής λογοτεχνίας, όπως αναγγέλθηκε από τις έφημερίδες, πέθανε από την άρρώστεια που τον βασάνιζε. Καθήκον τούτης της στήλης είναι να κάνει ένα σύντομον άπολογισμό του πολύμορφου έργου του.

Λεπτοκαμωμένος, εύγενικός, πρόσχαρος, όλος νεύρα και ζωηρότητα, είχε, πρό πάντων, την άκάματη δραστηριότητα ενός πραγματικά άνήσυχου ανθρώπου, που σκόρπιζε τη ζωτικότητα του σ' όλα τα είδη του γραπτού λόγου. Μά αυτός ακριβώς ο καταμερισμός ζημίωσε ανεπανόρθωτα το τάλαντό του. Γιατί έτσι, παρ' όλη την πολυγραφία του, δεν κατόρθωσε ούτε στην ποίηση, ούτε στην πεζογραφία να στερεωθεί και ν' αφήσει, φεύγοντας, ένα έργο βιώσιμο. Τα ποιήματά του, όπως μου δόθηκεν ή άφορμή να σημειώσω επανειλημμένα, είναι κοινά και δίχως την άληθινή πνοή της τέχνης. Επιδιώκοντας την απλότητα και τη χαμηλόφωνη έκφραση, παρ' όλη την άναμφισβήτητη ειλκρίνεια των έμπνευσεών του, ο ποιητής δεν κατόρθωσε να ξεφεύγει από την κοινοτοπία. Ωστόσο, είχε και μερικές εύτυχιμένες στιγμές, που τα τραγούδια του ξεφευγαν κάπως από τα χιλιοτριμμένα μοτίβα και σφραγίζονταν από πραγματική έξαρση. Μά αυτό γινόταν σπάνια. Το συνηθέστερο ήταν να τόν άκούμε να τραγουδεί τα ίδια, τα χιλιοειπωμένα πράγματα, ντυμένα με τα ίδια ρούχα, σε ώραϊους και ρυθμικούς, κατά τα άλλα, στίχους. Αντιγράφω εδώ ένα τέτοιο τραγούδι του, από τη συλλογή του «Όράματα»:

Σ' άρογιάλια λοιμωμένα
ροδοπέταλα ριχτά
μιά βερκούλα μ' άπλωσαν
τά πνιχά πάει άνοιχτά

Σάφνο άνατριχίλα σόννει
σε' άσμιόχρομα νερά,
αό μπουρίνι, τό μπουρίνι,
ρόδα κι' όνειρα τρελλά.

Τά όνειρά μου ταξιδεύουν
σε γιάλους και σ' όνειρά
κι' είναι βρα μολ' άπαιδέσει
τα σ' άσταμάτησαν νύχτα

Σ' ά μικρό τό άραξόβλι
ροκινιά θ γυρισμός
ή άπειρώ κλαίνε μολοί
κατακουάει ά χλωμάς.

Το ίδιο άτυχος υπήρξαν και οι άποπειρές του στον πεζό λόγο. Από όλο το πεζογραφικό του έργο ένα έλα δση μοι μερικά διηγήματα μόνο και τό μυθιστορημά του «Στη ζωή στην άγάπη». Για τό τελευταίο μάλιστα είχα νράσει σκεπτικά, το 1935 που κυκλοφόρησε, κατατάσσοντας το στο έρμπαρρόνι είδος της παραφλολογίας, — όπως πολύ χαρακτηριστικά το έχει όροθετήσει ο κ. Τέλλος "Αργας — ένα είδος, που, αν και δεν έχει καμιά σχέση με την τέχνη, συμφύρεται, ωστόσο, μ' αυτήν, κατά τρόπον επικίνδυνο καμμιά φορά για τό θράσος των κομπάρσων του. Πρέπει όμως να σημειώσω, πως ό "Αργής Κόρακας δεν άνηκε σ' αυτούς τους τελευταίους. Αυτός υπήρξεν ειλκρινής και άγνός. Από την κάπως άτελή γνώση του πεζογραφικού του έργου που έχω, βγάζω τό συμπέρασμα πως δεν του έλειψαν ούτε οι ικανότητες, ούτε ή καλή διάθεση. Από τό σημείο όμως αυτό ως τη δυσπρόσιτη περιοχή της τέχνης, υπάρχει άρκτη άπόσταση, που ό "Αργής Κόρακας δεν κατόρθωσε να την υπερπηδήσει. Η τέχνη δεν άνέχεται τό μέτριο και τό κοινό. Από όλο τό λογοτεχνικό έργο του Κόρακα εκείνο που θα μείνει είναι ή καλή άνάμνηση μιάς έπιμονης, πολύμοχθης και βασανιστικής προσπάθειας, που αν δεν άφισε καρπούς, δεν είναι όμως και έντελώς άμοιρη συμπάθειας. Και μόνη ή ειλκρινεία της είναι αξία ιδιαίτερης τιμής για τόν λογοτέχνη που πέθανε την περασμένη Τρίτη και που ή άγάπη του στα γράμματα υπήρξεν άληθινή και άνυστερόβουλη.

Έκείνο όμως που άποτελεί τόν μεγαλύτερο τίτλο τιμής του "Αργή Κόρακα και που θα μείνει όλότελα στο ένεργητικό του, είναι ή συστηματική δουλειά του για να μάς γνωρίσει τη βουλγαρική λογοτεχνία, τόσο τη σύγχρονη, όσο και την παλιότερη. Καταγόμενος από τη Θράκη και βαθύς γνώστης της βουλγαρικής γλώσσας, έταξε σαν έναν από τους σκοπούς της ζωής του την πνευματικήν άλληλογνωριμία των δυό λαών, που, παρ' όλη την ιστορική διάστασή τους, συνδέονται μεταξύ τους με την ίδια θρησκεία και με τόσες κοινές παραδόσεις. Τη μεγάλη σημασία αυτής της πνευματικής έπαφής, μπορεί να την αντιληφθεί ό καθένας. Γι' αυτό και ή σχετική εργασία του "Αργή Κόρακα μπορεί να χαρακτηριστεί σαν έθνική. Ακούραστος πάντα, με την άκοίμητη ζωτικότητα του, ταξιδεύοντας συχνά στη Σόφια, δεν άφηνε καμμιαν ευκαιρία άνεμετάλλευτη για την πραγματοποίηση του ώραϊου αυτού σκοπού. Πρώτος αυτός, νομίζω, μίλησε στους βουλγάρους για τη νεοελληνική λογοτεχνία, καθώς και σ' έμάς επανειλημμένα για τη δική τους. Και ή εργασία του αυτή είναι άρκτη — και με τό παραπάνω μάλιστα — για να του έξασφαλίσει την ύστεροφημία και την εύγνωμοσύνη μας, γιατί άποτελεί τόν θεμέλιο λίθο μιάς εύρύτερης πνευματικής έξόρμησης, που αν συνεχιστεί και στο μέλλον με την ίδια έπιμονή και πίστη, δεν υπάρχει άμφιβολία πως θα προσφέρει άνυπολόγιστην ώφέλεια.

Γ. Μ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τηλεφώνον 22-000.

1940 ΚΗΔΕΙΑ *Εύη*
Τὸν πολυγατημένον μας 17/4
ΑΡΓΗΝ Ν. ΚΟΡΑΚΑΝ
Διευθυντῆν Ὑπουργείου Σιδηροδρόμων
καὶ Αὐτοκινήτων
θανόντα σήμερον κηδεύομεν αὐτίον
Πέμπτην καὶ ὥραν 10½ π.μ. ἐκ τοῦ ἱ-
εροῦ Ναοῦ τῆς Μητροπόλεως.
Ἡ σύζυγος: Βάσω Ἀργη Κόρακα. Οἱ
ἀδελφοί: Κώστας Ι. Κεφάλας, Πά-
νος Ι. Κεφάλας, Καίτη Ν. Δ. Βου-
δοῦρη, Νίκος Δ. Βουδοῦρης, Σόφη
Ι. Κεφάλα. Οἱ θειοί, οἱ ἐξάδελφοί,
οἱ ἀνεψιοί.
(Ἡ παρούσα θεωρηθῆτω ἰδιαίτερα
πρόσκλησις.)

Αργής Κόρακας
Ἀργής Κόρακας
Ἀπεβίωσε χθές καὶ ἐκηδέθη
τὴν προίαν σήμερον ὁ διευθυντῆς
τοῦ ὕπουργείου Σιδηροδρόμων
καὶ Αὐτοκινήτων Ἀργής Κορα-
κας. Ὁ μεταστάς ἐγεννήθη εἰς
τὴν Σάμῃν τὸ 1888, ἐσπούδασε
δὲ εἰς τὸ Ζαρίφειον Διδασκαλεί-
ον τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἐχορη-
γήσατο διδάσκαλος εἰς ἑλληνι-
κάς Κοινότητας τῆς Βουλγαρίας
καὶ Τουρκίας. Εἰς τὰς Ἀθήνας,
ὅπου ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχεν ἐγ-
κατασταθῆ, διετέλεσε δημοσιο-
γράφος καὶ λογοτέχνης, γνωστός
ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἀργύρης Ὁ
Ἀργής. Γνώστης τῆς βουλγαρι-
κῆς γλώσσης, μετέφρασεν εἰς τῆς
τὴν ἑλληνικὴν τοὺς κυριωτέρους
Βουλγάρους πεζογράφους καὶ γέ-
νη ποιητὰς, τιμηθεὶς ἐσχάτως καὶ
διὰ βουλγαρικοῦ παρασημοῦ.

ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΚΟΡΑΚΑΣ

Τὴν 17ην Ἀπριλίου ἀπεβίωσεν ὁ λογοτέ-
χνης καὶ ποιητῆς Ἀργύριος Κόρακας. Ὁ με-
ταστάς κατεγεννήθη εἰς τὸν ἄλ-
φειοναί, ἐγεννήθη εἰς Σάμῃν τὸ 1888.
Τὸν πατέρα του μετήρχειτο τὸ διδασκαλικὸν
ἐπάγγελμα. Ἐσπούδασε εἰς τὰ Ζαρίφεια Παι-
δαγωγικὰ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἐν ἀρ-
χῇ τοῦ σταδίου του ἐχορηγήσατο διδάσκαλος
εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Βουλγαρίας καὶ
τῆς Τουρκίας. Κατόπιν δὲ ἐλθὼν εἰς Ἀθή-
νας ἐνεγράφη κατὰ πρότον εἰς τὴν Ἰατρικὴν
σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ μετανοήσας
ἀργότερον, ἠκολούθησε τὴν Νομικὴν τοιαύτην.
Τὸ 1914 προσελήφθη ὡς ὑπάλληλος εἰς τὸ
Ἑργασίον Συγκοινωνίας, προαχθεὶς μέχρι
τοῦ βαθμοῦ τοῦ διευθυντοῦ.

Ἐγράφε πολλά ἔργα, ἔμμετρα καὶ πεζά,
ἐκ δὲ τῆς ποιητικῆς του συλλογῆς «Τὰ γε-
λιθόνια φεύγουν», ἐκδόσεως τὸ 1938, ἐδη-
μοσιεύθησαν ἀρκετὰ ποιήματά του εἰς τὴν
«Συζητήσιν»
Μπέργκιαν, Σίγκφριντ Σίβερτζ).
Ὁ Ρούναρ Σίλντ καταπιάνεται νὰ
ζωγραφίσῃ τὴ φιλανθικὴ ἐξέγερ-
ση στὰ ρομάντζα του «Ὁ γυρι-
σμός» (1919), «Τὸ μαγεμένο δά-
σος» (1920), στὸ θεατρικὸν τοῦ ἔρ-
γο «Ὁ μεγάλος ρόλος» (1923) καὶ

πρότε νὰ ἐκθέσῃ καὶ τὰς φυσικὰς
νῦμες τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἀντι-
θετῆς σχολῆς, ἅς ποῦμε τοῦ Σπέν-
σερ, τοῦ Μάινερ, τοῦ Γκόμπλοβιτς,
τοῦ Ντουρκάκι καὶ ἴσως καὶ τοῦ
Ἐνγκελς, ποὺ λένε πὼς ἀκολουθεῖ
τὸν Μάργκαν.

Ἡ ἀγριολογία, τὰ ἔθιμα τῶν ἀ-
γρίων, ποὺ γεμίζουν πολλὰς σελί-
δες τοῦ ἔργου τοῦ κ. Π., εἶναι πολ-
λὸ εὐχάριστο ἀνάγνωσμα. Ἀλλὰ,
νομίζω, πὼς θάπρεπε νὰ τίς περιό-
ψῃ λιγάκι κ' ἔτσι νὰ χωρέσουσι
νῦμες ἐξὶ τῶν φίλων, ἀλλὰ τῶν
ἀντιπάλων, οἱ γνώμες, δηλαδὴ, ποὺ
δὲν παραδέχεται ὁ κ. Π. Γιατί, ἄλ-
λοῦς ὁ ἀναγνώστης θαδίζει στὰ
στραβά.

Ἄφου, λοιπόν, δὲν τόκαμε ὁ κ. Π.,
ἅς τὸ κάνομε ἑμεῖς. Ἄς ἐκθέσομε
γιατὶ πρώτη ἔρχεται στὴν ἐξέλιξη
τῶν ἀνθρώπων ἡ δόδη ἢ τὸ γένος τὸ
μεγάλον καὶ ὑστερα ἡ μικρὴ οἰκογέ-
νεια. Αὐτά, ὅμως, στὸ ἐπόμενον.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ

νὰ δώσει πολυάριθμες νουθέλλες
μ' ἕναν μετρίοπαθον ρεαλισμὸν, ἐκ-
φραστικώτατες, ποὺ λογαριάζουν-
ται ὡς οἱ τελειότερες στὰ γράμ-
ματα τῆς σοσιδικῆς γλώσσης.

Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ ντιλετταντι-
σμὸν στὰ σκληρὰ μαθήματα τῆς
πραγματικότητος, στίς φροντίδες
τῆς καθημερινῆς ζωῆς ἀπεικονίζε-
ται ἐν τῇ ἑξῆς ἐπιγραφῇ τοῦ Κέννικ Σέν-
νερφελτ καὶ
ἱστοριογρά-
φο ἕνα ἴδιον πρᾶ-
γματικὸν μεταφριε-
τικὸν περὶ ἄνθρω-
ποῦ ἔλας ἠτικάντιος καὶ
ἰατρικὸν λογικῶν Ὀλσον, γὰρ
ἀπομνημονεύων μυστηριω-
δῶν μετὰ τῆς προοδευτικῆς
καὶ στὰ ἔργα τοῦ Γιάρλ
Βιλιμσον πεζῶ καὶ σὲ
ποίησιν τῆς ἐκστάσεως, τῆς
μυθικῆς φαντασίας, ὡρασιολό-
γησιν τοῦ μίας ψυχικῆς ζωῆς
τασημένης μετὰ τὴν πνευμα-
ροσπάθεια καὶ ἀξιοπρέπεια
ἰτερὴ θέση πρέπει νὰ δοθῇ
ἰ ἐμφάνιση μοναδική, στὰ
ἴδια μίας μοναχικῆς κοπέ-
λοῦ τὴν ἀκινήτησιν ἢ ἀρρώ-
καὶ ποῦ ἡ μακρὰ τῆς ἀγωνίας
ν' ἀναδίνει μιά μουσικὴ
μη. Τὸ θέλημα, ἡ βαθιά
ἰση, ὁ τόνος ὁ ἐξομολογητι-
κῶν τῶν στίχων ποὺ ψιθυρί-

ζοῦνται μετὰ τὸν τρεμοῦλισμα ἢ
στὸ θάμβος, παραδίδουν στὸ θαυ-
μασμὸν τῶν συγχρόνων καὶ στὴ λα-
τρεία τῶν μεταγενέστερων τὴν
ποίησιν, τὴν ὅλο σπάνια καὶ λεπτο-
σύνη, ποὺ περιέχεται στίς συλλο-
γὰς τῆς Ἐδβ Σέντεργκραν.
Μετάφρ. Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
ΤΙΛΛΑΣ ΜΠΑΛΗ
«ΕΙΡΜΟΙ»
ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΩΡΑΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ ΕΚΔΟΣΗ.— ΔΡΧ. 50.